

Kraft til å bryte grenser

Taler

Jens Stoltenberg

Dato

11 juni 2013

Omstendigheter

Innlegg i Stortinget på Stemmerettsjubileet

1 President!

Gratulerer med dagen!

5 I dag skal vi holde festtaler.
Fordi det er all grunn til å feire.

Men på en jubileumsdag må vi også stoppe opp litt for å tenke over hvorfor vi kan feire.

10 Stemmerett for kvinner kom ikke av seg selv.
Det var noen som kjempet den fram.
Og motstanden var stor.

15 Tidligere stortingsmann Ole Olsen Malm uttalte følgende:

"Skal vi nu foruden den indflydelse som kvinder har bag kulisserne,
og som hun trods alt desværre altid vil komme til at beholde,
ogsaa give hende stemmeret,
20 saa vil det ikke blive til at holde ud."

Men det ble vedtatt. Enstemmig.
Gina Krogh og andre pionérer vant fram.

25 Da vedtaket til slutt ble fattet, var vi blant de første i verden.

Bare tre andre land hadde gitt kvinnene fulle rettigheter ved valg før oss.

Fra gammelt av var «brorparten av arven» det dobbelte av det søsterloddet var verdt når arv skulle fordeles.

En gang var kvinners lønn i fabrikkene det halve av det menn tjente.

35 Slik er det ikke lenger.

Fordi noen så urimeligheten.

Og valgte annerledes.

På 70-tallet ble retten til selvbestemt abort vedtatt i denne sal.

40 Det kom ikke av seg selv.

Vedtaket ble fattet med presidentens dobbeltstemme i Odelstinget.

Kvinnenes inntog i arbeidslivet gjorde at mange engasjerte seg og kjempet fram en storstilt barnehageutbygging.

45 Også det møtte motstand.

De siste tiårene er foreldrepermisjonen økt betraktelig.

Igjen et resultat av politiske valg.

50 *

Også framover har vi utfordringer.

Vi er ikke i mål.

55 Derfor må vi fortsette å gjøre de riktige valgene.

Vi ser det på mange områder:

I folkevalgte organer.

60 Bare 1 av 5 ordførere er kvinner.

Noen partier har valgt kjønnskvolterung ved nominasjon.

Vi vet at det har virket.

Da flere partier vedtok kvotering på 70- og 80-tallet, fikk vi et løft i

65 kvinneandelen.

70 Kvinneregjeringen til Gro Harlem Brundtland i 1986 med 40 prosent kvinner har gitt en sterk føring for alle senere regjeringer.

Det handler om arbeidslivet.

Fortsatt er det lønnsforskjeller mellom kvinnedominerte og mannsdominerte yrker som ellers er sammenliknbare.

75 Fortsatt er det mange kvinner som arbeider ufrivillig deltid.

Og vi må føre en familiepolitikk som fremmer likestilling og valgfrihet.

Det handler om å tilby rimelige og gode barnehager til alle som ønsker det.

80 Og når denne regjeringen har redusert omfanget av kontantstøtten og satset på barnehager, er det blant annet fordi vi mener det fremmer likestilling.

Særlig for kvinner med etnisk minoritetsbakgrunn

- hvor vi kanskje finner dem som i dag trenger mer likestilling og samfunnsdeltakelse aller mest.

85 Ikke minst for disse er det viktig å gjøre det lønnsomt å arbeide.

Og det handler ikke minst om at menn må ta mer ansvar for likestilling.

Skal vi ha likestilling i arbeidslivet, må vi også ha likestilling i familielivet.

Det er bakgrunnen for pappapermen.

90

Flere fedre tar ut pappaperm,
og en stadig større andel av foreldrepengedagene.

Da fedrekvoten kom i 1993, tok bare 2-3 prosent av norske fedre ut permisjon.

95 Allerede i 1994 steg tallet til 38 prosent.

I dag benytter 9 av 10 fedre som har rett til å ta ut fedrekvote seg av den.

Fedrekvoten er et virkemiddel for å bryte ned barrierer og endre nedarvede tradisjoner og kjønnsrollemønstre.

100 Slik bidrar den til å gi virkelig valgfrihet.

Uten en slik kvote er vi lett bundet av de gamle tradisjoner og kjønnsrollemønstre.

Og vi har kommet et godt stykke på vei etter 20 år med pappaperm.

Knapt noe enkeltvedtak har bidratt mer til likestilling de siste årene.

105

Økt fedreuttak er bra for barnet, fordi det gir bedre tilknytning til begge foreldrene.

Det er bra for far, som får tettere bånd til sine barn.

110 Og det er bra for mor, som får bedre mulighet til å delta i arbeidslivet.

Listen kunne vært gjort mye lengre. Vi ser likestillingsutfordringer i næringslivet, i unges utdanningsvalg og flere andre steder i samfunnet.

115 Snart faller kanskje en av de siste mannsbastionene da mange partier i vår har vedtatt kjønnsnøytral verneplikt på sine landsmøter.

Det kan bli innført i neste stortingsperiode.

120

Til tross for at vi fortsatt har utfordringer,
rangeres Norge ofte som et av verdens mest likestilte land å bo i.

Og vi merker at det går framover.

125 I innbyggerundersøkelsen som presenteres i morgen, skårer spørsmålet om myndighetenes tilrettelegging for likestilling mellom kvinner og menn langt høyere enn for tre år siden.

Økningen er den største enkeltvise endringen i hele undersøkelsen.

130 Dette skal vi være stolte av.

Et likestilt, åpent og inkluderende samfunn er noe vi alle tjener på.

Både økonomisk og fordi det gir en høyere livskvalitet for oss alle.

135 Vi har en høy sysselsetting blant kvinner, samtidig som det fødes forholdsvis mange barn.

En av de viktigste drivkrefter for at dette har vært mulig, er utviklingen av velferdsordningene.

Av offentlig sektor.

Og offentlige tjenester.

140

Velferdsstaten er kvinnes beste venn. Av to grunner:

For det første fordi fellesskapet i dag bidrar til oppgaver som kvinner før var alene om.

Eldreomsorg.

Barnehager.

Skolefritidsordning.

Ordninger som gir et godt tilbud for eldre og barn.

150 Men som også gjør at langt flere kvinner har mulighet til å delta i arbeidslivet.

For det andre fordi nettopp offentlig sektor har brakt mange kvinner inn i arbeidslivet.

77 prosent av de som jobber i norske kommuner er kvinner.

155

Men samtidig ville ikke velferdsstaten vært mulig uten bidraget fra kvinnene.

Verdien av at norske kvinner arbeider mer enn i andre vestlige land, utgjør en like stor andel av nasjonalformuen som oljeformuen inkludert pensjonsfondet.

160

Fortsatt rikdom forutsetter høy sysselsetting og nye generasjoner utdannet arbeidskraft av begge kjønn.

President,

165

Kampen for likestilling og kvinners rettigheter må også kjempes globalt.

Det er en kamp mot undertrykking.

Kamp for demokratiske rettigheter.

Og bokstavelig talt en kamp for liv og helse.

170

Annethvert minutt dør en kvinne i barsel ett eller annet sted i verden.

De fleste av årsaker som lett kunne vært forhindret.

Ett av mange eksempler på tragedier kvinner utsettes for.

Og hvor Norge kan være med å gjøre en forskjell.

175

President,

Likestillingen kommer ikke av seg selv.

180

Stein for stein har vi sammen de siste 100 årene bygget ut folkestyret og velferdsstaten. At kvinnene fikk de samme formelle demokratiske rettigheter som menn, har satt tydelige spor.

185

Pionerene vi hyller i dag satte dristige mål i sin tid.
- og vant fram.

190

Vi skal ha som mål å bryte grenser i vår tid.
- forme vår framtid.

100 år har lært oss at vi når lengst når kvinner og menn deler på arbeid, ansvar
og anerkjennelse.

195

Da har vi kraft til å bryte grenser.

Til å gi flere enn bedre hverdag.

200

Kilde
www.regjeringen.no

Emner

1913, Demokrati, Innlegg i Stortinget, Jubileumstale, Kvinner, Kvinnesak, Likestilling, Stemmerett, Stemmerettsjubileet

205

URI
<https://www.virksommeord.no/tale/kraft-til-a-bryte-grenser>

210

215

220